

Beslutningsforslag nr. B 64. Fremsat den 19. november 1996 af Bruno Jerup (EL), Jette Gottlieb (EL) og Søren Søndergaard (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af modersmålsundervisningen

Folketinget opfordrer regeringen til at sikre alle grundskoleelever med et andet modersmål end dansk retten til en kvalitetspræget modersmålsundervisning.

Kvaliteten sikres ved, at regeringen udstikker retlingslinjer, der

1. fortsat pålægger kommunerne at tilbyde grundskoleelever med et andet modersmål end dansk muligheden for modersmålsundervisning,
2. sikrer, at den bekendtgørelsesfastsatte modersmålsundervisning så vidt muligt foregår på hold med elever på samme aldersmæssige/kundskabsmæssige niveau,
3. fremmer sammenhængen mellem modersmålsundervisningen og den almindelige undervisning, så modersmålsundervisningen så vidt muligt foregår på barnets daglige skole i tæt forbindelse med den øvrige undervisning,
4. fremmer ansættelsesforhold, der sikrer modersmålslærernes samarbejde med skolens øvrige lærere,
5. styrker modersmålslærernes uddannelsesniveau og efteruddannelsesmuligheder og
6. fremmer udviklingen og anvendelsen af tidssvarende undervisningsmidler i modersmålsundervisningen.

Bemærkninger til forslaget

De børn, der bor i Danmark, men har et andet modersmål end dansk, har brug for anerkendelse og udvikling af begge sprog. De skal udvikle og beherske deres modersmål for at kunne kommunikere med deres familie – her og i udlandet – og for at kunne orientere sig i den kultur, hvor de har rod. De skal samtidig udvikle og beherske det danske sprog for at kunne fungere i det danske samfund, både når det gælder skolegang og mere generelt.

Modersmålsundervisning og danskundervisning står ikke i modsætning til hinanden. Sprogforskere påpeger, at tilegnelsen af andre sprog lettes, hvis børns modersmål støttes. En kvalitetspræget modersmålsundervisning fremmer således tilegnelsen af dansk og dermed elevernes mulighed for at få det optimale udbytte af al den undervisning, der foregår på dansk. Modersmålsundervisningen styrker elevernes selvværd og identitet. Den er således af betydning for både elevernes faglige og personlige udvikling.

Samtidig er en kvalitetspræget modersmålsundervisning en logisk følge af det almene princip i den danske folkeskole om, at undervisningen tager udgangspunkt i det enkelte barns behov og forudsætninger.

Endelig er en god modersmålsundervisning et signal til tosprogede børn og deres forældre om, at det danske samfund mener det alvorligt, når man taler om en integrationspolitik i tråd med pluralistiske og humanistiske traditioner.

Hvis muligheden for modersmålsundervisning i folkeskolens regi forsvinder, eller hvis dens kvalitet bliver for lav, vil konsekvensen være, at andre, f.eks. hjemlandenes ambassader eller religiøse institutioner, tager opgaven op. Man kan frygte, at denne undervisning – i modsætning til undervisning i offentligt regi – snarere vil fremme segregation end integration.

Modersmålsundervisningen skal tage udgangspunkt i, at de fleste tosprogede børn skal leve deres liv i Danmark. Den skal fremme den enkelte elevs personlige og sproglige udvikling og forståelse af samspillet mellem elevens oprindelige kultur og den danske kultur.

Den nuværende modersmålsundervisning foregår oftest løst fra den almindelige undervisning. Det

skyldes bl.a., at der sættes så mange elever som muligt sammen på hvert hold uanset den aldersmæssige og kundskabsmæssige spredning. Undervisning på et hold med 26 elever i alderen 7-16 år kan aldrig opfylde modersmålsundervisningens formål. Klassekvotienten bør – især når elever fra mange forskellige klasser undervises sammen – være lavere end i normal undervisning.

Så vidt det er muligt ud fra antallet af børn med det pågældende modersmål, bør undervisningen foregå på hold, hvor eleverne har samme alder og kundskabsniveau.

Mere homogene hold vil fremme modersmålsundervisningens understøttende funktion i forhold til den øvrige undervisning. Modersmålsundervisningen bør i så høj grad som muligt integreres med den øvrige skolegang, f.eks. gennem arbejde med de samme emnekredse i de to typer undervisning, tokulturelle klasser, lærerteam med deltagelse af modersmålslærere og lignende. Undervisningen bør foregå på den daglige skole, hvilket også vil fremme samarbejdet mellem modersmålslæreren og elevens øvrige lærere.

Modersmålslærerne er en vigtig ressource for det danske skolevæsen, for de tosprogede børn og for deres forældre. Modersmålslæreren er på én gang sine elevs talsmand og en del af det danske skolesystem. Denne lærergruppe har mulighed for at fungere som en vigtig integrationsfremmende faktor og som problemknuser i forholdet mellem skole, børn og forældre. Men det kræver, at modersmålslærernes ansættelses- og uddannelsesmæssige forhold forbedres, og at modersmålslærerne indgår i skolens liv på lige fod med andre lærere. Dette mål fremmes, hvis der arbejdes frem imod, at modersmålslærerne også er kvalificerede til at undervise i andre af skolens fag.

Undervisningsmidlerne i den nuværende modersmålsundervisning er af svingende kvalitet. Der er behov for at støtte udviklingen af materialer, der falder i tråd med dansk pædagogisk tradition, og som på en meningsfuld måde både belyser oprindelseslandets virkelighed og giver mulighed for at sammenligne med danske forhold. En opgradering af undervisningsmidlerne kan – især når det drejer sig om sprog, hvor der kun er få elever – med fordel ske i samarbejde med de øvrige nordiske lande.

Skriftlig fremsættelse

Bruno Jerup (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af modersmålsundervisningen.

(Beslutningsforslag nr. B 64).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.